

A Fővárosi Ítéltábla a Holczer, Jákó, Boross Ügyvédi Iroda által képviselt Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zártkörűen Működő Részvénytársaság felperesnek a Dr. Asztalos Dóra Ügyvédi Iroda által képviselt I. rendű, a Novák és Társai Ügyvédi Iroda által képviselt II. rendű alperesek ellen kártérítés megfizetése iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2014. február 20. napján kelt 5.G.41.582/2011/98. számú részítése ellen a felperes által benyújtott fellebbezés folytán indult másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

r é s z í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság részíteletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alpereseknek személyenként 1.500.000,- (Egymillió-ötszázezer) Ft + áfa másodfokú ügyvédi munkadíjat.

A felperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt 2.500.000,- (Kettőmillió-ötszázezer) Ft fellebbezési eljárási illetéket az állam viseli.

A részítelet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a 143/2004. (IV.22.) Korm. rendelet 14. § (3) bekezdés e) pontja alapján kezdeményezett azonnali beszerzési eljárás eredményeként a felperes mint megrendelő és az I. rendű alperes mint vállalkozó 2008. október 10-én vállalkozási szerződésnek nevezett megbízással vegyes vállalkozási szerződést kötöttek, egységes vagyonnyilvántartó rendszer beszerzése és szoftverbevezetés, oktatás, support, adatmigrálás szolgáltatások megrendelése tárgyában (E... projekt). A perbeli szerződésben az I. rendű alperes vállalta a termékek saját költségén történő elkészítését és szállítását, valamint a szolgáltatások teljesítését, míg a felperes azt vállalta, hogy átad az I. rendű alperes részére minden írásos dokumentumot, amelyeknek a szerződés teljesítése szempontjából jelentősége van, vagy amelyeket az I. rendű alperes a teljesítés érdekében kér. A peres felek a szerződésben meghatározott részteljesítési határidőket mérföldköveknek nevezték el, a szerződés teljesítését három fázisra bontották, melyek tartalmazták ezeket a mérföldköveket és amelyekhez fizetési kötelezettség és teljesítési igazolás kiállítására vonatkozó kötelezettség kapcsolódott. Az I. fázishoz tartozott a felperesi előrendszerek adatainak migrálása, partnertörzs létrehozása, a hardver eszközök és szoftverlicenck átadása; a II. fázishoz kapcsolódott a kiegészítő modulok készítése és átadása,

interfészek kialakítása és az adatok rendszerezése; míg a III. fázishoz az új struktúrájú vagyonyilvántartás és az erre épülő vagyonnevelés megtervezése és megvalósítása, valamint adattisztítás elvégzése tartozott. A vállalkozási díjat fázisonként határozták meg, az összes ellenérték 604.728.753,- Ft + áfa volt, míg az oktatás összes ellenértéke 17.400.000,- Ft + áfa, az adatmigrálás ellenértéke 90.000.000,- Ft + áfa volt a fázisokra kiterjedően. A support tevékenység ellenértékét évente 55.963.892,- Ft + áfa/ negyedév összegben határozták meg a 2009., 2010. és 2011. évek vonatkozásában.

A peres felek jogait és kötelezettségeit a szerződésben ezen túlmenően részletesen szabályozták, a szerződéshez öt melléklet kapcsolódott.

Az I. rendű alperes az I. fázist 2008. december 19-e helyett 2009. január 30-án teljesítette, míg a II. fázis átadására 2009. május 1-je helyett 2009. május 20-án került sor. A kiállított teljesítési igazolások alapján a felperes a termékek, az oktatás és adatmigrálás ellenértékét mindkét fázis vonatkozásában megfizette. Az I. fázisra bruttó 434.554.503,- Ft, míg a II. fázisra bruttó 120.000.000,- Ft, a 2009. és 2010. évekre a support tevékenységgel összefüggésben összesen bruttó 344.177.935,- Ft kifizetésére került sor, azaz a felperes mindösszesen 898.732.438,- Ft vállalkozási díjat fizetett az I. rendű alperesnek.

Mivel a felperes saját vagyonával és a rábízott állami vagyonnal kapcsolatos éves beszámoló készítési és könyvvézetési kötelezettségéről szóló 5/2008. (I.22.) Korm. rendelet 2009. július 26-án módosult és ez a módosítás a III. fázis teljesítése vonatkozásában az I. rendű alperes számára többletfeladatokat eredményezett, ezért a felek a szerződést 2009. november 18-án módosították, amely érintette a feladatok átütemezését és a véghatáridő módosítását; a III. fázis lezárásának határidejét 2010. március 16-ban határozták meg. Az I. rendű alperes a szerződésben foglalt kötelezettségeit a III. fázis vonatkozásában ezen határidőre nem tudta teljesíteni. Ezt követően a peres felek egyeztetéseket folytattak a szerződés teljesítésével kapcsolatban 2010. március 18-án, 2010. március 25-én és 2010. április 16-án, majd a felperes a 2010. április 16-án kelt levelében felszólította az I. rendű alperest a haladéktalan teljesítésre, azonban külön határidőt nem határozott meg.

Az I. rendű alperes a 2010. május 13-án kelt levelében arról tájékoztatta a felperest, hogy a III. fázist 2010. május 16-ig nem tudja teljesíteni. Előadta továbbá, hogy amennyiben a felperes a nem teljesítés miatt 2010. december 31-ig nem él az elállási jogával, úgy vállalja a III. fázis kifejlesztését 2010. október 15-ig és 2010. december 31. napjával vállalja az éles indítást próbaüzemmel. Mindehhez az I. rendű alperes többletbiztosítékot ajánlott fel: a jóteljesítési garancia meghosszabbításával és további ingyenes fejlesztési kapacitás biztosításával.

A peres felek ezt követően is együttműködtek a szerződés teljesítése körében. A felperes a 2010. június 28-án kelt levelében jelezte az I. rendű alperesnek, hogy a 2010. június 17-én küldött átütemezést sem tudta tartani, mely fennakadást okoz a felperes működésében. Mindezekre tekintettel felhívta az I. rendű alperest arra, hogy a végső átadás és az oktatás pontos határidejét határozza meg az ...5 átadásával kapcsolatban. A felperes a 2010. július 7. napján kelt levelében az általa feltárt hiányosságok javítását kérte az I. rendű alperest az E... logikai rendszerterv dokumentációja vonatkozásában.

A szerződést kötő felek 2010. augusztus 5-én is tárgyalásokat folytattak, melynek során az I. rendű alperes a felperes részére 2011. január 1. napjára ígérte a teljesítést. Ekkor megállapodtak abban a körben, hogy a projekt teljesíthetősége érdekében milyen nyilatkozatokat szolgáltatnak egymás részére rövid határidőn belül.

A felperes ezt követően a 2010. augusztus 26-án kelt levelében azonnali hatállyal elállt a perbeli szerződéstől arra figyelemmel, hogy az I. rendű alperes a III. fázishoz kapcsolódó feladatát a szerződésben meghatározott véghatáridőre nem végezte el, ezért súlyos szerződésszegést követett el. Utalt arra, hogy erre tekintettel a továbbiakban már nem áll érdekében a szerződés teljesítése, az elállási jogát a Ptk. 300. § (1) és (2) bekezdéseire, valamint a szerződés 14.3. pontjában foglaltakra alapította. Egyúttal felszólította az I. rendű alperest az eredeti állapot helyreállítása körében a korábban megfizetett vállalkozási díj visszafizetésére és tárgyalásokat kezdeményezett az átadás-átvétel vonatkozásában.

Az I. rendű alperes 2010. december 31-én átalakult, az I. rendű alperesből kiválással jött létre a II. rendű alperes, a vagyonmegosztás aránya 6 % és 94 % volt a II. rendű alperes javára, a II. rendű alperest az átalakulás napját követően keletkezett kötelezettségek terhelték.

Az elállásra tekintettel a felperesi működést támogató integrált vagyongazdálkodási rendszerre 2012. november 28-án új közbeszerzés került kiírásra.

A felperes az elsőfokú bíróságra 2011. augusztus 30-án benyújtott, majd módosított keresetében

az alpereseket egyetemlegesen kérte kötelezni 1.248.415.274,- Ft, valamint perköltség megfizetésére. A keresetben meghatározott összegből 898.732.438,- Ft a visszakövetelt vállalkozási díj, 243.105.165,- Ft a kártérítés összege, míg 106.577.671,- Ft a lejárt kamatkövetelés.

Kereseti kérelme elsődleges jogcímeként a Ptk. 300. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakat jelölte meg, mivel az I. rendű alperes a késedelembe eséssel súlyos szerződésszegést követett el, amely alátámasztja az elállását. Hivatkozott e körben továbbá arra, hogy oldalán érdekmúlás is bekövetkezett az I. rendű alperesi szolgáltatással kapcsolatban. Mivel az I. rendű alperes szerződésszegést követett el, ezért az ezzel okozati összefüggésben felmerült kár megfizetésére is köteles a szerződéstől történő elállásra figyelemmel a Ptk. 318. §-ában foglaltak szerint.

Másodlagos - összecszerűségében változatlan - eshetőleges kereseti kérelme jogcímeként a Ptk. 306. § (1) bekezdés b) pontját és (2) bekezdését jelölte meg, mivel álláspontja szerint az I. rendű alperes hibásan teljesített, mely az elállását megalapozza. E körben a hibás teljesítésből eredő károk megfizetésére az I. rendű alperes köteles.

Harmadlagosan a support tevékenységgel összefüggésben megfizetett és visszakövetelt összesen bruttó 344.177.935,- Ft vonatkozásában eshetőleges keresete jogcímeként a jogalap nélküli gazdagodást is megjelölte arra tekintettel, hogy az I. rendű alperes tényleges szolgáltatást e körben nem nyújtott a szerződésben foglalt teljes tartalommal.

Előadta, hogy I. és a II. fázis késedelmesen került a részére átadásra, az I. fázis késedelmes teljesítése miatt bíróságon kötbért érvényesített, mely az I. rendű

alperes pervesztességével zárult. A sorozatos késedelmekre, valamint a teljesítési felszólítások és az

egyeztetések eredménytelensége miatt állt el 2010. augusztus 26-án a szerződéstől. Az I. rendű alperes által átadott termékek szerződésszerűen nem voltak használhatóak, ezért a továbbiakban is az elődrendszerekre támaszkodott, amellyel kapcsolatban kára keletkezett.

Az elsődleges keresetével kapcsolatban utalt arra, hogy kételkedett abban, hogy az I. rendű alperes 2011. január 1. napjával meg tudja valósítani a III. fázist, illetőleg az I. rendű alperesi ügyvezető is úgy nyilatkozott, hogy az akkori állapot szerint egy olyan rendszert kap a felperes, amelyet nem fog tudni használni. Utalt arra is, hogy a perbeli esetben egy meghatározott fix időpontban kellett teljesítenie az I. rendű alperesnek, amely elmaradt, ezért a Ptk. 300. § (2) bekezdése szerint a teljesítéshez fűződő érdek megszűnésének bizonyítására nincs szükség. Álláspontja szerint a 2010. március 16-i határidő póthatáridő volt, amely eredménytelenül telt el, ezért elállhatott a perbeli szerződéstől. Rámutatott arra, hogy ezt meghaladóan a Ptk. 300. § (2) bekezdésének második fordulatra vonatkozó rendelkezéseket is kimerítette, mivel felszólította a teljesítésre a 2010. április 16-án kelt levelében az I. rendű alperest. Amennyiben a bíróság nem látná megalapozottnak a felperesi elállást a késedelemre alapítva, úgy kérte a keresetlevelet elállást közlő nyilatkozatnak tekinteni a hibás teljesítésre alapítottnak. Állította, hogy az I. rendű alperes hibásan teljesített, a teljesítési igazolások kiállítására azért került sor ennek ellenére, mert bízott a későbbi kijavításokban és nagy szüksége volt egy működő nyilvántartási rendszerre.

Álláspontja szerint a perbeli szerződés célja egy integrált állami vagyonynyilvántartási rendszer megvalósítása volt, amelynek során az I. rendű alperes az eredménykötelmen kívül oktatási és support tevékenységet is kifejtett. Mivel a szerződés egy összetett szolgáltatásra irányult, ezért az elállása a szerződés egészére kiterjed. Álláspontja szerint az eredeti állapot helyreállítható és a perbeli szerződéssel a felperes egy oszthatatlan szolgáltatást rendelt meg az I. rendű alperestől. Amennyiben az eredeti állapot helyreállítására nem lenne lehetőség, úgy kérte, hogy az általa megfizetett vállalkozási díj visszafizetésére kártérítés jogcímén kerüljön sor a Ptk. 318. § (1) bekezdése alapján.

A kártérítési igény vonatkozásában előadta, hogy az elsődleges és a másodlagos kereseti kérelmében meghatározott kárösszeg két részből áll: az elődrendszerek üzemeltetésével kapcsolatosan felmerült károkból, továbbá a felperes által a különböző informatikai szolgáltatókkal megkötött szerződésekből, az ún. szárnyszerződésekből eredő kárából, az előbbi kárösszeget 49.261.665,- Ft-ban jelölte meg, míg az utóbbit 193.843.500,- Ft-ban.

Rámutatott arra is, hogy az átadott fejlesztési dokumentáció nem használható és a szerződésben foglaltaknak sem felel meg, az I. rendű alperes által nyújtott szolgáltatás más vállalkozó által nem fejleszthető és nem fejezhető be. Előadta továbbá, hogy ha lehetne is folytatni a perbeli projektet, úgy azt más vállalkozó nehézséggel tudná folytatni, mely nagy ráfordítást igényelne. Álláspontja szerint irreleváns, hogy hány alkalommal tartott oktatást egy egyébként el nem készült és használhatatlan rendszer vonatkozásában az I. rendű alperes, egyébként 22 oktatásra került volna sor, azonban a valóságban 6 oktatást tartott meg az I. rendű

alperes, ezen felül ad-hoc jelleggel 15 oktatást tartott.

Az I. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte, egyúttal viszontkeresetet is előterjesztett, amellyel kapcsolatban az elsőfokú bíróság a per tárgyalását elkülönítette.

Elsődlegesen vitatta, hogy a perbeli szerződésben rögzített szolgáltatás ne lenne osztható, mivel a felek a szerződésben ekként állapodtak meg a fázisok vonatkozásában, ahogy egyébként az I. és a II. fázissal kapcsolatban az átadás-átvételre is sor került. Az elállással kapcsolatban utalt arra, hogy érdekmúlás a felperes esetében nem következett be és arra pusztán a határidők eltelte alapján következtetni nem lehet. Az érdekmúlást a felperesnek kellene bizonyítani, mely bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Előadta továbbá, hogy a perbeli esetben nem fix határidőről van szó, valamint a felperesi késedelem az alperes késedelmét kizárja és vitatta, hogy részéről hibás teljesítés történt volna. Előadta, hogy a kártérítési igénye sem lehet alapos a felperesnek, mivel annak feltételei hiányoznak mind a jogellenesség, mind az okozati összefüggés körében.

A teljesítést követően a szerződéstől történő elállásra nincs lehetőség, ezért az I. és a II. fázis körében az eredeti állapot helyreállítására a felperes által megjelölt jogcímeken nem kerülhet sor.

Kiemelte, hogy a felperes nem tudta tartani a határidőket, folyamatosan késedelembbe esett és egymásnak ellentmondó nyilatkozatokat tett, új igényeket terjesztett elő, hátráltatta a teljesítését, a felperesi késedelem ezért az I. rendű alperes késedelmét kizárja. Álláspontja szerint a 2010. március 16-i határidő nem póthatáridő volt, hanem a szerződésmódosítás alapján a pótmunkákra tekintettel került ez a határidő kikötésre.

A II. rendű alperes az ellenkérelmében a felperes keresetének az elutasítását és perköltségben történő marasztalását kérte. Előadta, hogy az elállás nem jogszerűen történt a felperes részéről, e körben nem állapítható meg az érdekmúlás, illetőleg a teljesítési határidő fix határidőnek sem volt tekinthető. Folyamatos késedelem volt a felperesi oldalon, az együttműködési kötelezettségének nem megfelelően tett eleget, amely kizárja az alperesi késedelmet. A perbeli szolgáltatás nem tekinthető hibásnak, ezért a hibás teljesítésre alapított elállás is megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy a szerződésben foglalt szolgáltatás osztható volt, ezért kerültek fázisok kialakításra a felek szándéka szerint. A fázisok kialakításának műszaki, informatikai okai voltak, amit az is mutat, hogy az I. fázis átvételét követően a felperes által a szolgáltatás felhasználásra került.

Álláspontja szerint a kártérítési igény alapját képező konjunktív feltételek nem kerültek bizonyításra felperes részéről, ezért ezen igény is megalapozatlan. Vitatta, hogy a felperes által megjelölt kárösszeg okozati összefüggésben állna az I. rendű alperes magatartásával.

A Fővárosi Törvényszék a 2014. február 20. napján kelt 5.G.41.582/2011/98. számú részítéletében a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül

fizessen meg az I. és II. rendű alpereseknek személyenként 5.080.000,- Ft perköltséget. Megállapította, hogy a le nem rótt 900.000,- Ft eljárási illetéket a Magyar Állam viseli.

Határozata indokolásában rögzítette, hogy elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a perbeli szolgáltatás osztható volt-e, illetőleg ennek függvényében az elállás jogszerű volt-e és mely körben, továbbá, hogy az eshetőleges kérelmekhez rendelt kártérítési igény mennyiben alapos.

Az elsőfokú bíróság a becsatolt iratokból megállapította, hogy az I. és a II. fázis átadására sor került, ezzel összefüggésben a teljesítési igazolások kiállításra kerültek és az I. rendű alperes részére a szerződésben foglaltak szerint ezeket a fázisokat a felperes kifizette. Ezen túlmenően a support tevékenységek vonatkozásában is a teljesítési igazolásokat a felperes kiállította és ezek alapján került sor azok kifizetésére. Megállapította az elsőfokú bíróság az iratok alapján, hogy a III. fázis teljesítési határidejének leteltét követően tartott egyeztetéseken az elállás nem merült fel a felperes részéről, együttműködtek a teljesítés érdekében a felek. Az ezt követő egyeztetéseken és a leveleiben is a teljesítést követelte a felperes a késedelemmel kapcsolatban, nem az elállás jogkövetkezményét választotta.

Az I. rendű alperes által csatolt perbeli szerződéssel kapcsolatos szolgáltatások beszerzésére vonatkozó újabb kiírás azt támasztotta alá, hogy a szolgáltatás nyújtása vonatkozásában a felperesi oldalon érdekmúlás nem következett be. Az I. rendű alperes által becsatolt okiratokból az elsőfokú bíróság azt is megállapította, hogy a III. fázis vonatkozásában is történt minőségi és mennyiségi átadás-átvétel a részteljesítés körében.

Az elsőfokú bíróság személyesen meghallgatta **Dné K. K.-t**, a II. rendű alperes törvényes képviselőjét, akinek az I. rendű alperes korábbi vezérigazgatójaként és projektfelügyelő bizottsági tagként rálátása volt a perbeli projekt lefolyására. Emlékezete szerint a legfontosabb az volt a kezdetekben, hogy a kiírás évében év végére létrehozásra kerüljön egy adathalmaz az elődrendszerekből történő adatmigrálás útján, ezért kerültek szakaszok kialakításra a perbeli szerződéssel kapcsolatban. Előadta, hogy az I. és a II. fázist a felperes átvette, az használatra is került. Emlékezete szerint a felperesi késedelemből eredt az alperes késedelve és csak apró hibák voltak, amelyek kijavításra kerültek, így az I. és a II. fázis megvalósult. Emlékezete szerint csak a III. fázis megindulásától voltak fenyegetőzések az elállással kapcsolatban, de csak arról volt szó a felperes részéről, hogy a III. fázistól állna el. Az elérni kívánt eredmények vonatkozásában nem volt pontosan meghatározva, hogy milyen funkcionális követelményrendszer van. Rengeteg felhasználói oktatásra került sor és széles spektrumban folyt az oktatás.

Sz. Z. II. rendű alperesi munkavállaló tanúvallomásában előadta, hogy a III. fázis kialakítására a felperesi igények alapján került sor, annak érdekében, hogy első körben már az állami vagyont ki lehessen mutatni. Emlékezete szerint, számtalan késedelem volt a program megvalósulása során és a felperesnek számos változtatási igénye is volt, de sok esetben nem tudta kellően definiálni az igényét. Az I., II. és III. fázisra vetítve a fázisok közötti súlyarányokat 30-20-50 %-ban határozta meg. Emlékezete szerint a support tevékenységet folyamatosan végezte

az I. rendű alperes és negyedéves beszámolókat készítettek erről.

Az elsőfokú eljárásban kirendelt igazságügyi szakértő a kiegészített, módosított szakvéleményében megállapította, hogy a felperes által megjelölt hiányosságok az I. és a II. fázissal összefüggésben nem minősülnek hibának. A III. fázissal kapcsolatban utalt arra, hogy a teljesítés vizsgálatához szükség van a II. fázis végén hatályos projekttervre úgy, hogy az a felperes elfogadási tevékenységeit is tartalmazza és teljes körűen minden olyan a szerződésben előírt dokumentum szükséges, amely alapján korrigálható a tevékenység-háló, figyelembe véve a feladatok terjedelmének változását. Ezek az adatok és dokumentumok azonban erre az időszakra teljes körűen nem állnak rendelkezésre és a felperes sem tett e körben nyilatkozatot. Rámutatott ezért arra, hogy erre figyelemmel e körben nem tudott további megállapítást tenni a III. fázis hiányosságaival kapcsolatban. Utalt arra, hogy a felperes a szakvélemény elkészítéséig sem adta át azt a forráskódot, amelyet a független auditorral vizsgáltatott meg és amelyre az álláspontját alapította. A felperes által hivatkozottakkal szemben előadta, hogy az alkalmazás architektúrális felépítése megalapozott, a forráskód minősége az alkalmazás jellegének megfelelő, további fejlesztése nem járna irreálisan magas költséggel.

Álláspontja szerint a felhasználói felület implementálására kiválasztott kliens megoldások megfelelnek a szerződés előírásainak, nem minősülnek hibának. Az alperes által alkalmazott belső és külső interfészek szabványosak és megfelelnek a szerződésnek, ezért ez sem minősül hibának. A felperes által hivatkozott CPD elemzés eredményével kapcsolatban előadta, hogy a szerződés erre vonatkozó követelményt nem tartalmaz és bár a dobozos szoftvertermékek esetében szokásos értékeket meghaladja, de más szerződéses követelmény teljesítését érdemben nem befolyásolja, ezért nem minősíthető szerződést sértő hibának. Hasonlóképpen nyilatkozott a PMD analízis felperes által hivatkozott eredményeivel kapcsolatban. Álláspontja szerint egyebekben a projekt során a felperes által már átvett fejlesztési dokumentációk megfelelnek a rájuk vonatkozó követelményeknek. Rámutatott arra is, hogy a felperes számára az egységes, de nem integrált oracle adatbázis létrehozása a korábbi adatbázisokból, valamint az egységes és megtisztított partnertörzs mindenképpen önálló használati értékkel bír. Utalt arra, hogy funkcionális szempontból az integrált autentikáció és rendszergazda funkciók nevesíthetők eredményként.

A tárgyaláson történt meghallgatása során az igazságügyi szakértő előadta az is, hogy a vékony, illetve vastag kliens kialakításával kapcsolatos problémával összefüggésben konkrét előírás hiányában azt kellett vizsgálni, hogy a biztonsági szempontoknak a kialakítandó kliens megfelel-e vagy sem, e körben a forráskód egészét is vizsgálni kell, illetőleg az üzembiztonsági szempontokat vagy a teljesítményingadozás elkerülhetőségét. Utalt arra, hogy a perbeli esetben a két kliens közötti megoldás jöhetett létre. Előadta, hogy a forráskód minőségére konkrét követelményrendszer nem került meghatározásra. Rámutatott arra, hogy konkrét előírás hiányában a felperes által előadott körülményeket a szakmai szabályok alapján kell megítélni, hogy azok megfelelőek-e.

Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a kirendelt igazságügyi szakértő szakvéleménye világos, konzekvens, továbbá hiánymentesen tartalmazza az aggálytalan és kellően indokolt következtetéseit, amelyek a bizonyított tényekkel

nem álltak ellentétben, ezért a szakvéleményben foglaltakat fogadta el ítélezése alapjául. A pótlólag csatolt iratok és dokumentumok alapján kiegészített szakvéleményben állást foglalt abban a körben, hogy a rendelkezésre álló adatok szerint hibás teljesítés nem állapítható meg az I. rendű alperesi szolgáltatás vonatkozásában, valamint az I. rendű alperes által nyújtott szolgáltatások, melyek a felperes részéről átvételre kerültek, önálló használati értékkel bírnak. Megállapítható hibás teljesítés hiányában az ezzel összefüggésben álló költség meghatározása sem volt lehetséges.

Az elsőfokú bíróság a bizonyítékokat egyenként és a maguk összességében értékelte és megállapította, hogy a felperes a Pp. 164. § (1) bekezdésében rögzített bizonyítási kötelezettségének nem tett eleget.

Az elsőfokú bíróság a felperes kérelmének érdemi vizsgálatát megelőzően elsődlegesen azt vizsgálta, hogy a perbeli szerződéssel kapcsolatos szolgáltatás osztható volt-e. Álláspontja szerint a szerződésben foglalt rendelkezések, azaz a fázisok meghatározása, továbbá az ahhoz kapcsolódó vállalkozási díj, az átadás-átvételi szabályok meghatározása mindarra utaltak, hogy a fázisok vonatkozásában a felek a perbeli szolgáltatást oszthatóvá tették, melyekhez részteljesítés kapcsolódott. A jogi oszthatóságot támasztotta alá továbbá az is, hogy a jogkövetkezményeket a fázisokhoz rendelték a felek és a fázisok körében pl. külön megállapodást is kötöttek, így a II. fázis ütemezésével kapcsolatban 2009. április 23-án. Utalt arra is, hogy a felek között az I. fázissal kapcsolatos késedelem miatt per is indult a felperesi kötbérigénnyel összefüggésben. A Ptk. 285. §-ában foglaltak alapján ezért az elsőfokú bíróság úgy tekintette, hogy a perbeli szerződésből eredő I. rendű alperesi szolgáltatás az I-II-III. fázisok vonatkozásában osztható volt a peres felek szerződéses akaratának megfelelően. A szakértő is utalt arra a szakvéleményében, hogy az önálló használati érték megállapítható az I. rendű alperes által nyújtott fázisokhoz kapcsolódó szolgáltatásokkal összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság az elsődleges kereseti kérelem körében az alábbiakat állapította meg.

Mivel a perbeli szerződéssel kapcsolatban az I. és a II. fázis vonatkozásában a teljesítések megtörténtek, ezért ezen fázisoktól a Ptk. 300. §-ában foglaltakra alapítottnak a felperes nem állhatott el, mert nem volt jogszabályi lehetősége arra, hogy a teljes szerződéstől elálljon és a vállalkozási díjat a teljesített szolgáltatások vonatkozásában visszakövetelje. Megjegyezte e körben az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által megjelölt jogcím alapján a III. fázistól történő elállásra lenne lehetőség késedelem esetén, de nem a felperes által előadottak szerint, mivel e körben érdekmúlás nem volt megállapítható a rendelkezésre álló adatok alapján, figyelemmel a közbeszerzési eljárás újbóli kiírására is, ami a továbbra is fennálló felperesi érdekre utalt. Az elsőfokú bíróság azt sem tudta megállapítani, hogy a III. fázis teljesítési határideje fix határidő lenne, ezért a perbeli szolgáltatás a rendeltetéséből kitűnően nem egy adott meghatározott időpontban járt le. A perbeli esetben a felek a határidő lejártát követően is érdemi tárgyalásokat folytattak egymással, a felperes a nyújtott szolgáltatások kijavítására is felhívta az I. rendű alperest, ezért a Ptk. 300. § (2) bekezdésére alapított elállás a III. fázissal kapcsolatban csak akkor lenne jogszerű, ha a felperes az utólagos teljesítésre megfelelő határidőt szabott volna és az eredménytelenül telt volna el. A III. fázis

teljesítésének határideje 2010. március 16-án lejárt, ezt követően a felperes - a késedelemre figyelemmel - a teljesítés követelését választotta. A haladéktalan teljesítésre történő felhívást követően sem álltak el a szerződéstől, a felek tárgyalásokat folytattak, augusztus 5-én is egyeztetést tartottak, a felperesi minőségi kifogásokkal kapcsolatosan nyilatkozatokat tett az I. rendű alperes, illetőleg a felperes a későbbi 2010. június 28-án kelt levelében a végső átadás időpontjának megjelölése körében hívta fel az I. rendű alperest. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint ilyen módon az elállás a Ptk. 300. §-ára alapítottnak a III. fázisra nézve sem lenne megfelelőnek tekinthető érdekmúlás, illetőleg fix szerződéses határidő hiányában. Ugyanakkor a felperes a keresettel érvényesített igényét a teljes szerződés felbontására alapította, mely a részteljesítések miatt és az irreverzibilis szolgáltatások folytán nem volt lehetséges.

Az I. rendű alperesi késedelemmel kapcsolatos szerződésszegésre alapított kártérítési igény ezért a teljes szerződéstől történő elállással összefüggésben nem volt megalapozott. A felperes ezt meghaladóan az eljárás során nem bizonyította az I. rendű alperesi késedelemmel egyébként okozati összefüggésbe hozható kárt, e körben bizonyítást nem ajánlott fel, bizonyítási indítványt nem terjesztett elő, ezért a fázisokra nézve sem lehetett a kár keletkezését megállapítani. A felperes szerződéseket és számlákat csatolt az elődrendszer fenntartásával és a szárnyszerződésekkel kapcsolatban, azonban azokra nézve tényelőadást nem tett, így arra sem, hogy az egyes szerződések, mely alperesi késedelemmel állhatnak okozati összefüggésben és milyen okból voltak szükségesek, annak ellenére, hogy az alperesek az egyes szerződések vonatkozásában a kártérítési igényt e körben is vitatták. Mindezekre tekintettel a bizonyítás sikertelenségét a felperes terhére kellett értékelnie, mivel az okozatosság körében bizonyítási indítványt a felperes nem terjesztett elő, a költség megfizetésére, a kár keletkezésére vagy a munkálatok szükségességére sem lehetett a rendelkezésre álló adatok alapján következtetést levonni. Arra nem volt jogszabályi lehetőség, hogy a felperes által megfizetett vállalkozási díjat a felperes kártérítésként követelje vissza arra az esetre, ha a teljes szerződéstől történő elállásra nem lenne lehetősége, mivel a teljesített szolgáltatások vonatkozásában a vállalkozási díj visszafizetése körében a kártérítés konjunktív elemei ugyancsak hiányoztak.

A másodlagos kereseti kérelem vonatkozásában az elsőfokú bíróság az alábbiakat állapította meg.

A szakértői bizonyítás eredményeként a felperes által állított hibás teljesítés nem került bizonyításra. A szakértői véleményben foglaltakat az alperesek elfogadták, a felperes az észrevétel benyújtására nyitva álló határidőben észrevételt nem terjesztett elő. A késedelmesen benyújtott további bizonyítási indítványát arra figyelemmel mellőzte, hogy annak teljesítését az alperesek ellenezték és a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján. Az elkésztett előterjesztett indítványon alapuló bizonyítás elrendelését köteles is volt mellőzni az igazolási kérelem elutasítása miatt. A hibás teljesítés körében a fentiekre tekintettel a bizonyítás sikertelenségét ugyancsak a felperes terhére értékelte. Hibás teljesítés hiányában az elállásra alapított vállalkozási díj visszafizetése, illetőleg e körben a felperesi kártérítési igény nem lehetett alapos.

A harmadlagosan előterjesztett kereseti kérelmet is megalapozatlannak találta az

elsőfokú bíróság a peres felek között fennálló szerződéses kapcsolatra tekintettel, amely szubszidiárius jogcím alapján csak olyan vagyoni előny megfizetésére tarthatna igényt a felperes, mely a peres felek szerződésének keretein kívüli vagyonelmozdulás folytán következett be. A support szolgáltatások kapcsán egyebekben a teljesítési igazolás is kiállításra került a rendelkezésre álló adatok szerint.

Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, a korábban indítványozott további bizonyítást mint szükségtelent mellőzte a Pp. 3. § (4) bekezdése alapján, mivel az indítványozott tanúk meghallgatása szükségtelen volt, mert az elsődleges kereseti kérelem körében a szerződésszegéssel okozati összefüggésben álló kártérítési igénytel nem állt kapcsolatban, illetőleg a másodlagos kereseti kérelem körében meghatározott hibás teljesítéssel sem állt összefüggésben.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen a felperes nyújtott be fellebbezést, amelyben elsődlegesen kérte annak megváltoztatásával a kereseti kérelmének megfelelően az alperesek marasztalását; másodlagosan az elsőfokú bíróság ítéletének a hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróságnak a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára történő utasítását.

Hangsúlyozta, hogy a szerződés célja az egységes integrált állami vagyonnyilvántartási rendszer kialakítása. Ehhez képest a projekt I. fázisa abban merült ki, hogy az alperes egy közös platformot épített ki a már meglévő felperesi előrendszerek fölé, míg a II. fázisban több modul is átadásra került, azonban a vagyonnyilvántartási és vagyonkezelési modul átadása elmaradt. A szolgáltatás minden más eleme lényegében mellékes a vagyonnyilvántartás és vagyonkezelési modulhoz képest, az átadott elemek önmagukban semmilyen vagyoni értékkel nem rendelkeznek. A szolgáltatás oszthatatlan, mert az átadott elemek sem általában, sem a felperes számára nem bírnak értékkel és önállóan használható funkcióval sem. Mindezt alátámasztja az is, hogy az elállást követően kénytelen volt visszatérni az előrendszerek használatára, mert a félkész rendszer alkalmatlan volt bármilyen funkció betöltésére. A projekt fázisokra osztásának elsősorban számviteli és likviditási okai voltak, a fizetési ütemezés nem tükrözte reálisan az ellenértéket.

Hiányolta az ítéletből annak indokolását, hogy mi alapján tekintette az elsőfokú bíróság oszthatónak a szolgáltatást, figyelemmel arra is, hogy a megállapításokban a felek konszenzussal rögzítették azt a tényt, hogy a modulok saját modulon belüli funkciói sem működnek, mivel hiányzik még a rendszer magja.

A fentiekkel ellentétben az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában oszthatónak tekintette a szolgáltatást, a fázisok meghatározása, az ahhoz kapcsolódó vállalkozási díj és átadási szabályok miatt. Ezzel összefüggésben előadta, hogy egy ekkora projekt feladatait természetesen darabolni, tervezni, ütemezni kell. A vállalási határidők egymáshoz viszonyított aránya a három fázisban, illetve a projektvezető álláspontja szerinti 30-20-50 %-os elosztása a munkaterheknek is szöges ellentétben áll azzal, hogy a vállalkozási díj oszthatóságot tükrözne. A fázisonként kikötött elállási jog nem változtat a szolgáltatás oszthatatlanságának kérdésén. Ugyancsak nem támasztja alá a szolgáltatás oszthatóságát, hogy az I.

fázis késedelme miatt per volt folyamatban a felek között.

Az alperes tudomásul vette és explicit módon elismerte a késesdelemre alapozott elállási jog gyakorlását, különösen a 2010. május 13-án, a 2010. augusztus 5-én, a 2010. szeptember 23-án, a 2010. október 25-én, a 2011. március 18-án, a 2011. március 25-én és a későbbi, a forráskód átadás-átvételét tárgyaló jegyzőkönyvekben. Sérelmezte, hogy ezen bizonyítási eszközöket, azok mérlegelését az elsőfokú bíróság mellőzte.

Az érdekmúlás több ok miatt is bekövetkezett:

- a rendszer csak irreális erőforrás igény mellett lett volna továbbfejleszthető és a projekt szerződésszerűen befejezhető, e körben nem értékelte a szerződés 14.3. pontjában foglaltakat az elsőfokú bíróság;
- az F/6. alatt csatolt jegyzőkönyvből kitűnően a várható teljesítésként megjelölt 2011. január 1-jei határidő és a felperes elállási jogának elismerése;
- az újabb beszerzési eljárás lefolytatása más struktúrában valósítja meg az egységes integrál vagyonyilvántartás rendszerét.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság a 2010. március 16-i határidőt miért nem tekintette fix, szigorú teljesítési határidőnek és nem indokolta meg, hogy ezt mire alapozta.

A kártérítési igénye két jogcímen került előterjesztésre: egyrészt a kifizetett vállalkozási díjra, amely számára veszteség, azaz kár, melynek oka az alperesi teljesítés hiánya; másrészt a következményi károkra, amelyek alátámasztására szerződések, számlák kerültek becsatolásra, a keresetlevél 4. pontjában, előkészítő irataiban és tárgyaláson tettek ezzel kapcsolatban nyilatkozatokat.

Álláspontja szerint a hibás teljesítés szakértő nélkül is bizonyítást nyert az eljárásban, mivel alátámasztásra került, hogy az elkészült elemek nem felelnek meg a szerződésben foglaltaknak. Az alapszakvéleményben a szakértő nem foglalt egyértelműen állást a szolgáltatás hibás voltát illetően, itt a teljesítést a szakértő műszaki szempontból vizsgálta, ugyanakkor a kiegészítő szakvéleményben a hibás teljesítés megállapítása elmaradt, de nem tért ki arra a szakértő, hogy mi alapján változtatott korábbi álláspontján. Ezen felül olyan téves megállapításokat tett, melyek arra utalnak, hogy nem megfelelő premisszákból indult ki. Itt példaként említette, hogy a szakértő olyan eredményeket tekintett az I. rendű alperes által megvalósítottaknak, melyet nem az I. rendű alperes valósított meg, hanem maga a felperes, hogy elősegítse az I. rendű alperes teljesítését. Mindezekre tekintettel tettek észrevételt a kiegészítő szakértői véleményre és indítványozták új szakértő meghallgatását, amely bizonyítási indítványait az elsőfokú bíróság - annak elkésztésére tekintettel - mellőzte.

A felperes a fellebbezése kiegészítésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása szempontjából releváns jogszabályokat, a 2003. évi CXXIX. törvény (Kbt.) a 143/2004. (IV.29.) Korm.rendelet és az 1999. évi LXXVI. törvény rendelkezéseit figyelmen kívül hagyta, a Ptk. előírásait tévesen alkalmazta és a szerződés tartalmát tévesen értelmezte. Változatlanul fenntartotta azt az álláspontját, hogy a szerződés tárgya jogilag és fizikailag is oszthatatlan, alapvetően a részleges elállási jog a szerződés tiltott módosításának minősül. A peres felek között létrejött vállalkozási szerződés 14.3. pontjának azon értelmezése, hogy a

felperes az alperes súlyos szerződésszegése következtében is csak a még át nem vett fázisoktól jogosult elállni, jogszabálysértő és semmis, sérti a Kbt. alapelveit a tisztességes eljáráshoz és az esélyegyenlőséghez való jogot. A jogi oszthatatlanságot alapozza meg az is, hogy a felek szellemi termék felhasználása vonatkozásában kötöttek megállapodást, mely felhasználási jog a vagyonértékű joggal bíró termék teljes körű előállítása, supportálás, oktatás, üzemeltetés, hibaelhárítás, jótállás, karbantartás és a kizárólagos korlátlan felhasználási jog nélkül, vagyis a szerződés teljességének teljesítése nélkül, értelmezhetetlen.

A felperes 2010. augusztus 26-án kelt levelében rögzített elállását az alperes elfogadta, a büntetőjogi következmények mellett a felperest felhívta arra, hogy a használat joga nem illeti meg, a további használatától eltiltotta, vagyis a Ptk. 300. § (1) bekezdésére alapított, a szerződés teljessége vonatkozásában előadott felperesi elállási nyilatkozat alapján a teljes szerződés elállásra történő megszüntetését tudomásul vette, nem fordult a Közbeszerzési Döntőbizottsághoz a szerződésmódosítási igényének érvényesítése tárgyában.

Az alperes a III. fázisra vonatkozóan meghatározott teljesítési határidőre nem teljesített, a rendelkezésre álló jegyzőkönyvek, levelek tanúsága szerint késedelmét mindig elismerte. A felperes a szerződést nem módosította, erről az alperest tájékoztatta, a beszerzés jellegére tekintettel ezt nem is tehetette, azonban nem élt azonnal az elállási jogával. A rendelkezésre álló iratok alapján többször a március 16-i állapotot kérte teljesíteni az alperestől.

A felperesnek már 2010. március 16. napját követő napon megnyílt a késedelem következtében a jogszabályon alapuló elállási jogosultsága a Ptk. 300. § (2) bekezdését figyelembe véve. Ezen túlmenően az iratok tanúsága szerint a késedelembe esés után és a teljesítés jogos ok nélküli megtagadása után is egyeztetett az alperessel több alkalommal, melynek alapján megkísérelte a szolgáltatás követelését, majd amikor már erre nem látott lehetőséget, a késedelemre hivatkozva elállt a szerződéstől (BDT 2011/2590).

A szerződés alapján a 14.6. pont szerint 60 napot meghaladó késedelem esetén az érdekmúlás automatikusan megállapítható, ezért a 61. napon a késedelem következtében a szerződésen alapuló elállási joga is megnyílt minden érdekmúlási igazolási igény nélkül. Álláspontja szerint az érdekmúlás vizsgálatára nincs jogi lehetőség, tekintettel a Kbt. és a Korm. rendelet kógens előírásaira, a szerződésmódosítási tilalomra és az alperes által igényelt több, mint 9 hónapos „póthatáridőre”.

Az elállási nyilatkozat tartalmazza a szerződés 14.3. pontjára történő hivatkozást, azonban a Ptk. 300. §-ára is hivatkozott.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróságnak hivatalból is észlelnie kellett volna, hogy a szolgáltatás oszthatóságára utaló szerződéses kitételek semmisek, mivel a Kbt., illetve a Korm. rendelet rendelkezéseit sértik. Idézve a vállalkozási szerződés 10.4.a)-b) és c) pontjait előadta, hogy a mindenkorai bírói gyakorlat szerint még a Kbt. hatálya alá nem eső szerződéseknel is világosan ki kell tűnnie, hogy milyen kedvezmény, előny, a felelősség milyen irányú korlátozásának kiegyenlítésére szolgál. A szerződésből nem derül ki, hogy milyen szerződésszegésből eredő felelősséget zártak ki a felek, illetve ennek fejében milyen előnyt biztosított elfogadott ajánlatánál az alperes a felperesnek.

Kifejtette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékok a kárát, illetve az okozati összefüggést igazolták, a megfizetett vállalkozási díjat a felperes igazolta, annak átvételét az alperes elismerte. Nem vitatta, és ez is kárelem, mivel az eredeti állapot helyreállításának jogcíme szerződésszegés és nem az érvénytelenség. Ezzel kapcsolatban utalt a PK 44. számú véleményre.

Mindezekre tekintettel elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatásával az alperesek keresete szerinti kötelezését, másodlagosan a jogalap vonatkozásában az elsőfokú bíróság részítéletének megváltoztatásával a keresetnek megfelelő közbenső ítélet hozatalát, valamint az alperesek perköltségben történő marasztalását kérte.

Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében - annak tartalma alapján - az elsőfokú bíróság részítéletének a helybenhagyását kérte.

Álláspontja szerint a fellebbezésben előadottak nem alkalmasak a részítélet bármely rendelkezésének a megdöntésére, kétségbe vonására. A fellebbezés a megállapított ítéleti tényállást nem támadja, csak az abból levont következtetéseket magyarázza, de nem tesz olyan előadást és nem hivatkozik olyan bizonyítékra, amit a részítélet ne értékelt volna, vagy alapot adna a részítélet felülvizsgálatára. A jogszabályok helytelen alkalmazását vagy értelmezését sem kifogásolta a felperes, de nem támadta az elsőfokú bíróság adott bizonyítékok értékelése, mérlegelése körében tett konkrét megállapításait sem.

A fellebbezés kiegészítése körében a régi Kbt.-re történő hivatkozás jelen ügy megítélése szempontjából irreleváns, egyrészt a Kbt. a jogi indokolás hivatkozásával szemben lehetőséget adott a szerződés módosítására (Kbt. 303. § és 143/2004. (IV.29.) Korm. rendelet 13/A. §); másrészt a közbeszerzési eljárások alapján megkötött szerződésekre is a Ptk. szabályait kellett alkalmazni (Kbt. 306/A. § (3) bekezdés).

A Kbt.-ből hivatkozott részekre történő ajánlattétel lehetőségének a polgári jogi oszthatóság szempontjából nincs jelentősége, mert a két kategória nem feleltethető meg egymásnak, teljesen másról van szó.

A Ptk.-ban szabályozott elállás a felperesi értelmezéssel szemben nem szerződésmódosítás, a két jogi kategória egymásnak nem megfeleltethető.

A felperes minden fajta érvelése, Közbeszerzési Döntőbizottsághoz fordulás, a Kbt. alkalmazása, a szerződésmódosítás tiltott volta, az elállás és a szerződésmódosítás egybemosása a Kbt.-ből levezetett oszthatatlanság körében már kiindulási alapján is téves, jogilag helytelen és kifacsart jogértelmezésen alapul. Ugyanezért utólagosan jogi tévedésre, szerződésmódosítási tilalomra vagy az újként hivatkozott bizalomvesztésre, illetve valamiféle semmisségre hivatkozni a fellebbezésben nem lehet.

A kártérítés, a kár körében keveri a jogi indokolás, a kártérítés módjának megállapítási lehetőségeit, a kár mibenlétének felperesi kimunkálatlanságával, az ok-okozati összefüggés hiányának bemutatása elmaradásával.

A II. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság részítéletének a helybenhagyását és a felperes másodfokú perköltség viselésére történő kötelezését kérte.

A fellebbezés kiegészítése körében előadta, hogy a felperesi keresetet részben új jogi és ténybeli alapokra helyezi, illetőleg a fellebbezési kérelmet az elsőfokú részítéletnek fellebbezéssel nem érintett részére is kiterjeszti, amely eljárása ütközik a Pp. 247. § (1) és (2) bekezdéseiben foglaltakkal. Erre tekintettel kérte a törvényi tilalmakkal ellentétben előterjesztett indokolási részeket a fellebbezés elbírálásakor figyelmen kívül hagyni.

A II. rendű alperes kifejtette azon álláspontját, hogy a perbeli szerződés teljesítésének fázisokra történő felosztása és az attól történő külön megrendelői elállás lehetőségének biztosítása nem ütközik jogszabályba, az nem semmis.

A felperes fellebbezésében hivatkozott 143/2014. (IV.29.) Korm. rendelet 12. § 1. pontjának rendelkezései arra irányulnak, hogy magát a közbeszerzési eljárást, illetőleg az értékhatárhoz kötöttséget ne lehessen kikerülni. Önmagában a fázisokra bontás az adott projekt terjedelmét, szükségszerűségét/alkalmazhatóságát figyelembe véve életszerű és egyben jogszerű volt. A fázisokra mint önálló egységekre bontás azért is szükséges volt, mert a megrendelő is tudta, hogy adatszolgáltatási, illetőleg együttműködési kötelezettsége keretein belül olyan kötelezettségek terhelik, amelyeket nem tud gyorsan, illetve haladéktalanul a vállalkozó rendelkezésére bocsátani.

A felperes által sem vitatott tény, hogy nem tudta meghatározni a rendszerre vonatkozó követelményeit, tartalmi és funkcionális igényeit. Ennek az alátámasztását tartalmazza a peres felek között 2009. április 23-án aláírt Megállapodás című dokumentum, valamint a peres felek részvételével 2009. május 21-i projektértekezletről felvett emlékeztető. Ez utóbbiban a felperes a tesztek elmaradását saját kapacitásbeli korlátaira vezette vissza. Idézte és felhívta a figyelmet ezzel kapcsolatban a 2012. február 2-án tartott tárgyaláson a felperesi jogi képviselőinek nyilatkozataira.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a szerződésbeli szolgáltatás oszthatósága vonatkozásában helyes jogi álláspontra helyezkedett.

A fázisokhoz kapcsolt elállási jog gyakorlásával összefüggésben utalt az 1/2014. számú Polgári jogegységi határozatra.

Az elsőfokú bíróság mérlegeléssel jutott arra a következtetésre, hogy a szerződés osztható, mérlegelési tevékenységét az általa hivatkozott bizonyítékokkal alátámasztotta, ezért a felperes mérlegelést támadó egyébként is homályos fellebbezési érvelése nem vezethet eredményre.

Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság részítéletében helyesen állapította azt meg, hogy a felperes által már átvett I. és II. fázis vonatkozásában a teljesítések megtörténtek, a felperes azokat átvette, az ellenértéküket kifizette, ezért a Kúria töretlen gyakorlata értelmében ezen fázisok vonatkozásában a felperes elállási jogával nem élhetett. Ezen túlmenően a szerződés teljes egészére kiterjedő elállással történő megszüntetése a Ptk. 319. § (1) és (3) bekezdéseit figyelembe véve aggályos.

Az elsőfokú bíróság részítéletében okszerű magyarázatát adta annak, hogy a felperesnek az I. rendű alperes szerződésszegésével kapcsolatos kártérítési igénye a teljes szerződéssel összefüggésben miért nem megalapozott, amellyel teljes egészében egyetértett. Kiemelte, hogy az ún. szárnyszerződések vonatkozásában nem bizonyította a felperes a kárigényét.

A felperes az alperesi ellenkérelmekre előadott előkészítő iratában úgy foglalt állást, hogy a fellebbezés jogi indokolása nem terjeszkedett túl a kereseti kérelmen, a fellebbezés új jogcímet vagy új kérelmet nem tartalmazott.

Álláspontja szerint téves az az alperesi álláspont, hogy az elsőfokú bíróság a részítéletét a bizonyítékok mérlegelése alapján hozta meg, az elsőfokú bíróság a vonatkozó jogszabályokat alkalmazta, mivel alapvetően jogkérdésben döntött, amikor a szolgáltatást oszthatatlannak és az elállási jog gyakorlását jogszerűtlennek minősítette, illetve a kártérítési igény érvényesítését irreverzibilis szolgáltatásnál kizártnak minősítette.

A Fővárosi Ítéltábla a felperes fellebbezését a Pp. 256/A. § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a kereset elbírálása körében a tényállást helyesen állapította meg és helytálló jogi következtetéssel, megalapozott jogi indokolással - a Pp. 221. § (1) bekezdésében rögzítetteknek megfelelően - utasította azt el.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a felperes jogtanácsosa által benyújtott fellebbezés határidőben érkezett, míg a 2014. június 17-én az elsőfokú bírósághoz a Holczer-Jákó és Boross Ügyvédi Irodából dr. **B. I.** ügyvéd által benyújtott jogi indokolásnak nevezett beadványa a Pp. 235. § (1) bekezdésének korlátaira tekintettel a másodfokú eljárásban nem bírálható el teljes körűen. Ezen beadvánnyal kapcsolatban a Fővárosi Ítéltáblának csak abban a kérdésben kellett állást foglalnia, hogy a vállalkozási szerződés semmisségét hivatalból kellett volna-e észlelnie bármelyik bíróságnak.

Dr. **B. I.** ügyvéd által benyújtott fellebbezésben kifejtette azon álláspontját, hogy a szolgáltatás oszthatóságára, a részbeni elállás lehetőségére utaló kitételek a szerződésben semmisek, mivel egyrészt a Kbt., illetve a 143/2004. (IV.29.) Korm. rendelet rendelkezéseit sértik, másrészt a vállalkozási szerződés 10.4.c) pontja tisztességtelen kikötést tartalmaz, ezért az érvénytelen.

A Ptk. 200. § (2) bekezdése szerint semmis az a szerződés, amely jogszabályba ütközik vagy amelyet jogszabály megkerülésével kötöttek, kivéve, ha ahhoz a jogszabály más jogkövetkezményt fűz.

Önmagában más jogági szabályokat sértő szerződés nem érvénytelen, ezek a jogszabályok rendszerint más jogkövetkezményeket fűznek az ott szabályozott megsértéséhez. Általában a más jogágak kötelező jogi szabályait sértő szerződés a polgári jog szempontjából akkor érvénytelen, ha a más jogági szabály kifejezetten rögzíti, hogy az adott jogi norma megsértése egyúttal a szerződés érvénytelenségét is okozza. A Ptk. 200. § (2) bekezdésében írt érvénytelenség megállapításához az szükséges, hogy a megkötött ügylet tartalmát vagy a kikötött szolgáltatás tárgyát a külön jogszabály ne csak tilalmazza, hanem ezt meghaladóan a megállapodás

érvénytelenségére irányuló akaratát is egyértelműen kifejezésre juttassa. Általában a más jogági normák, szabályok megsértése esetére a jogalkotó célja felismerhetően az, hogy az adott jogszabályban részletesen szabályozott jogkövetkezmények kerüljenek alkalmazásra, a szabály megszegésének következménye csak a külön törvényben nevesített szankció legyen. Az ilyen szabályozásból nem következik az ügylet polgári jogi érvénytelensége, azaz a szerződés nem semmis (BDT 2000/97, BDT 2007/1643 és BDT 2009/2004., Fővárosi Ítéltábla 14.Gf.40.028/2013/12.).

Jelen ügyben a szerződéskötéskor hatályos Kbt. 303. §-a és a 143/2004. (IV.29.) Korm. rendelet 13/A. §-a egyértelműen lehetővé teszi a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés módosítását, amennyiben a szerződéskötést követően beállott körülmény miatt a szerződés valamelyik fél lényeges jogos érdekét sérti. A 2009. november 18-án aláírt vállalkozási szerződés 1. számú módosításának előzményi részéből egyértelműen kiderül, hogy a szerződés módosítására azért került sor, mert a szerződés futamideje alatt a 150/2009. (VI.23.) Korm. rendeletével módosította a felperes neve saját vagyonával és a rábízott állami vagyonnal kapcsolatos éves beszámoló készítését és könyvvézetési kötelezettségéről szóló 5/2008. (I.22.) Korm. rendeletet, amely 2009. július 26-án lépett hatályba. A vállalkozási szerződés módosításában a felek megállapították egyúttal azt is, hogy a fenti jogszabály módosítás a szerződés III. fázisának teljesítésére nézve a vállalkozó számára többletfeladatokat eredményez és a felek számára a feladatok átütemezését indokolja.

Mindez pedig azt jelenti, hogy a felperes által a fellebbezésében hivatkozott mindkét jogszabályban rögzítetten, annak megfelelően a szerződésmódosítás feltételei fennálltak, a szerződés nem semmis, mert nem ütközik jogszabályba.

A vállalkozási szerződés megkötésekor hatályos Kbt. 306/A. § (1) bekezdése szerint semmis a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződés azon rendelkezése, amely

a) kizárja vagy korlátozza az ajánlatkérő szerződésszegése esetére irányadó jogkövetkezmények alkalmazását, vagy

b) a késedelmi kamatra vonatkozóan a Ptk. 301/A. §-ának (2) és (3) bekezdésében foglaltaktól a jogosult terhére tér el.

A Kbt. 306/A. § (3) bekezdése úgy rendelkezik, hogy a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződésekre egyebekben a Ptk. rendelkezéseit kell alkalmazni. A felperes a fellebbezésében maga sem jelölte meg, hogy konkrétan a Kbt., illetőleg a 143/2004. (IV.29.) Korm. rendelet melyik rendelkezésébe ütközik a szolgáltatás oszthatóságára és ezzel összefüggésben a részbeni elállás lehetőségére vonatkozó szerződéses rendelkezés. A másodfokú bíróság hivatalból megállapította, hogy a vállalkozási szerződés ezen része nem ütközik a Kbt. 306/A. § (1) bekezdésének egyik pontjába sem, mivel a szerződés nem tartalmaz ezen pontokban meghatározott rendelkezést, míg a 143/2004. (IV.29.) Korm. rendelet a közbeszerzési eljárás alapján megkötött szerződések semmisségével kapcsolatban semmilyen rendelkezést nem tartalmaz.

A Ptk. 314. § (2) bekezdésének rendelkezése szerint a szerződésszegésért való felelősséget - ha jogszabály másként nem rendelkezik - nem lehet kizárni és korlátozni, kivéve, ha az ezzel járó hátrányt az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése vagy egyéb előny kiegyenlíti.

A másodfokú bíróság megállapította, hogy a vállalkozási szerződés 10.4.a) pontjában a vállalkozó felelősségét a nem vagyoni károkért kizárta, továbbá kártérítési kötelezettséget 500.000.000,- Ft-ig vállalta. A 10.4.c) pont szerint a 10.4.a) és b) pontja szerinti felelősség korlátozásban a felek a jelen szerződésben meghatározott kedvezményes és egyedi vállalkozási díjak, illetve az informatika szakterületén kialakult gyakorlat figyelembevételével állapodtak meg.

Mindez a másodfokú bíróság álláspontja szerint azt jelenti, hogy az I. rendű alperes felelősségének korlátozására a Ptk. 314. § (2) bekezdésének megfelelően került sor, azaz az ellenszolgáltatás megfelelő csökkentése és az egyéb előny kiegyenlíti az ezzel járó hátrányt, ezért az nem lehet tisztességtelen kikötés és így érvénytelen sem.

A kereset elbírálása szempontjából elsődleges volt annak eldöntése, hogy a vállalkozási szerződésben rögzített szolgáltatás osztható-e vagy sem.

Helyesen hivatkozott a felperes a fellebbezésében arra, hogy a szerződés célja egy egységes vagyonnyilvántartó rendszer kialakítása volt, azonban ehhez szoftverbevezetés, oktatás, support, adatmigrálás szolgáltatás elvégzése is hozzátartozott.

A Ptk. 317. § (1) bekezdéséhez fűzött Nagykommentár szerint osztható a szolgáltatás általában akkor, ha a szolgáltatás tárgya fizikailag osztható. Fizikai oszthatóságról akkor beszélhetünk, ha a dolog részekre bontása nem jár a dolognak vagy részének elpusztulásával, értékének vagy használhatóságának számottevő csökkenésével. Előfordulhat azonban, hogy a dolog fizikailag osztható, de a jogosult szerződési érdekeinek kielégítésére mégsem alkalmas. Ugyanez történik akkor, ha a kötelezettnek nemcsak egy dolgot kell szolgáltatnia, hanem több különálló dolgot. A törvény lehetővé teszi, hogy a szerződésben a felek osztható szolgáltatások esetében is kizárják a részteljesítést, azaz a szolgáltatást oszthatatlannak minősítsék. A részteljesítés azzal a következménnyel jár, hogy a kérdéses rész tekintetében a teljesítés jogkövetkezményei beállnak. A kialakult bírói gyakorlat szerint a vállalkozási díj több részletben, részszámlák alapján történő kifizetésre vonatkozó kikötés nem jelenti önmagában a szolgáltatás oszthatóvá minősítését. Az oszthatósághoz az szükséges, hogy a felek különálló egységeket képezzenek, és megállapodjanak ezek külön-külön történő átvételéről.

A BH 1997/493. számú eseti döntés szerint a szerződés alapján a szolgáltatás csak akkor válik oszthatóvá, ha annak egyes részei tekintetében a megállapodás nemcsak külön teljesítési határidőket tartalmaz, hanem kifejezetten a részbeni átadás-átvételre is vonatkozik. A részszámla kiállításának lehetősége vagy az, hogy a munka csak több ütemben végezhető el, önmagában a szolgáltatást nem teszi oszthatóvá.

A perbeli esetben a felek a szerződésben a részteljesítést nem zárták ki, azaz nem minősítették az I. rendű alperes szolgáltatását oszthatatlannak. Ezzel szemben a peres felek a szolgáltatást fázisokra bontották, a support tevékenységet pedig évekre bontották le. A felek a teljesítési határidőt fázisonként határozták meg, a felperes a termékek és szolgáltatások díját a szerződés 9.2. pontjában fázisonként vállalta kifizetni, a teljesítési igazolások kiállítására fázisonként került sor, a support tevékenységre pedig külön állítottak ki a teljesítési igazolásokat, továbbá a szerződésszegés jogkövetkezményeit is a fázisokhoz kötötték, ahogy erre az elsőfokú bíróság a részítélete indokolásában maga is helyesen hivatkozott. Ezen túlmenően a másodfokú bíróság megállapította, hogy az I. és II. fázis elvégzését követően a fázisok átadására külön került sor, az I. fázis 2009. január 30-án került átadásra, míg a II. fázis átadása 2009. május 20-án valósult meg.

Maga a felperes is elismerte a 2012. február 2-án tartott tárgyaláson az I. és a II. fázis I. rendű alperes által történő teljesítését, csupán hibás teljesítésre hivatkozott.

A szolgáltatás oszthatóságát támasztja alá a F. L. I. kirendelt igazságügyi szakértő szakvélemény kiegészítésében az I. fázissal kapcsolatban tett azon megállapítása, hogy a felperes számára az egységes, de nem integrált Oracle adatbázis létrehozása a FALAP, VIR/KIR, ForrásSQL adatbázisokból, valamint az egységes és megtisztított partnertörzs létrehozása mindenképpen önálló használati értékkel bír, funkcionális szempontból az integrált autentikáció és a rendszergazda funkciók nevesíthetők eredményként.

Mindebből következően a szolgáltatás tárgya osztható volt, és mivel az I. és a II. fázissal kapcsolatban a teljesítés megtörtént, ezért ezen fázisoktól a felperes nem állhatott el, csak a III. fázistól történő elállásra lenne lehetősége késedelem esetén, azonban jelen pernek ez nem tárgya, mivel a felperes keresetének egyik része az első két fázisra kifizetett vállalkozási díj visszakövetelése volt két jogcímen, a további igényei sem kapcsolódtak a III. fázishoz.

Az I. és a II. fázis hibás teljesítésével kapcsolatban a másodfokú bíróság is megállapította, hogy a kiegészített szakvélemény aggálytalan, arra megalapozottan hivatkozva hozta meg a döntését az elsőfokú bíróság, amellyel a másodfokú bíróság is egyetértett. A felperesi állásponttal szemben a másodfokú bíróság szerint sem állapítható meg a hibás teljesítés szakértő nélkül.

F. L. I. kirendelt igazságügyi szakértő az alapszakvéleményében rögzítette, hogy az I-II. fázissal összefüggésben a felperes 15. sorszámú beadványában a hibás alperesi teljesítésre vonatkozóan kifejtett álláspontja a periratok alapján az 5.1.-5.6. pontokban kifejtettek szerint nem igazolható, de nem is cáfolható. A felperes által jelzett hibák megállapításához, azok minősítéséhez és a hibákkal összefüggő késedelem miatt szakértői eszközökkel történő meghatározásához az 5.2.1. pontban felsorolt iratok, dokumentumok és termékek szükségesek.

A F. L. I. igazságügyi szakértő a 2013. február 12-én tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy az alapszakvélemény benyújtását követően a felek által becsatolt okiratok részben hiányosak, részben eltérőek voltak. A szerződésben foglaltak megvalósulása vizsgálható, ha rendelkezésre bocsátják a szükséges iratokat. A forráskód vizsgálatával lehet hatékonyan vizsgálni a megvalósult projektet. A

megalapozott szakvélemény adásához három kör hiányzik:

- 1) a forráskód
- 2) a projekt irányítási rendszer adatai
- 3) a szakvéleményében meghatározott okirathalmaz.

Ezen nyilatkozatot követően az I. rendű alperes 63-I. szám alatt csatolta a forráskódot, a felperes 66. sorszám alatt csatolta a „Primavera” rendszerben tárolt teljes anyagot. A felperes a 2013. március 26-án tartott tárgyaláson úgy nyilatkozott, hogy 66. sorszám alatt CD formátumban csatolt adatokon és anyagon kívül más adat nem áll a rendelkezésére. Előadta továbbá, hogy a minőségbiztosítási terv is csatolásra került, a szakvéleményben rögzített adatok, okiratok a CD-én elérhetők és nincs más, amit csatolni tudnának.

Az ezt követően készül kiegészítő szakvéleményben a szakértő úgy nyilatkozott, hogy a felperes által csatolt DVD-t és CD-t tanulmányozta, azonban iratjegyzék hiányában azokat nem tudta megfelelő biztonsággal azonosítani, amire felhívta a felperest. A második felhívást követően a felperes úgy nyilatkozott, hogy külső szakértő igénybevételére van szükség, ezért három nap alatt azt nem tudja a szakértő részére megküldeni. Ezután az igazságügyi szakértő rögzítette, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján készítette el a kiegészítő szakértői véleményét, amelyre vonatkozó észrevételt a felperes elkészen terjesztett elő. Az ezzel kapcsolatban benyújtott igazolási kérelmet az elsőfokú bíróság elutasította, amelyet a Fővárosi Ítéltábla a 2014. szeptember 2-án kelt 14.Gpkf.44.120/2004/2. számú végzésével helybenhagyott.

Mindebből következően a hibás teljesítés sikertelen bizonyítása a felperes terhére esik.

A kiemelt jelentőségű perekben a bíróság nem köteles a jogvita eldöntése érdekében a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről, illetve a bizonyítás sikertelenségének következményeiről a feleket előzetesen tájékoztatni (Pp. 386/J. §).

A felperes kártérítési igénye vonatkozásában ugyancsak helyesen jutott arra a következtetésre az elsőfokú bíróság, hogy a kártérítés elemei közül nem bizonyította, hogy az I. rendű alperes késedelmével okozati összefüggésben merült-e fel a kára, önmagában a szerződések és számlák csatolása ennek bizonyítására nem alkalmas.

A kártérítés konjunktív elemei közül egynek a hiánya is megalapozza a kártérítésre alapított kereseti igény elutasítását.

A fentiekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A felperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 239. §-a alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint kell az alpereseknek a másodfokú eljárásban felmerült költségét megfizetnie. A másodfokú bíróság az ügyvédi munkadíj mértékét a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése alapján mérlegeléssel állapította meg.

Az Itv. 5. § (1) bekezdés c) pontja szerint a felperes teljes személyes illetékmentességére tekintettel a le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2014. év november hó 18. napján

. Mika Ágnes s.k.
a tanács elnöke

. Kurucz Zsuzsánna s.k.
előadó bíró

. Gáspár Mónika s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

bírósági tisztviselő